

Ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument van het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde in Brugge

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het ministerieel besluit van 1 juli 2016 tot voorlopige bescherming als monument van het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde in Brugge;

Gelet op het openbaar onderzoek dat gehouden is van 10 augustus 2016 tot en met 8 september 2016 en waarvan de behandeling van de opmerkingen, bezwaren en het advies van de gemeente is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde aantoot;

Overwegende dat het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde in Brugge als monument een historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De site van het voormalig Jonghof is een getuige van de oude schuttersgilde, die een belangrijke rol heeft gespeeld op historisch, politiek, sociaal en cultureel vlak. De schuttersgilde heeft zijn stempel gedrukt op het bouwkundig erfgoed in de Brugse binnenstad met onder andere twee vestigingen in de Sint-Jorisstraat namelijk het Jonghof en het Oudhof. Deze zijn het resultaat van een opsplitsing op het einde van de 14de eeuw naar aanleiding van het groeiende ledenaantal.

Het gebouwencomplex van het Jonghof wordt door de eeuwen heen verbouwd en elke bouwheer en eigenaar heeft er zijn stempel op gedrukt. Op het einde van de 14de eeuw vestigt de 'Jonge Boge' zich in een bestaand pand. De Sint-Jorisgilde geeft in 1541 opdracht om de sierlijke renaissancegevel te bouwen. Deze gevel en de omvang ervan weerspiegelen de sociale status van de Sint-Jorisgilde binnen de geschiedenis van de stad Brugge. Op de kaart van Marcus Gerards (1562) wordt het Jonghof weergegeven als een ruim complex dat grosso modo overeenkomt met de huidige nummers Sint-Jorisstraat 31, 33 en 35;

Overwegende dat het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde bestaat uit een diep- en een breedhuis. Het diephuis is een representatief en zeldzaam voorbeeld van een semi-openbaar gebouw met een renaissancegevel van 1541 waarachter een oudere kern schuilgaat met onder andere hergebruikt materiaal uit de tweede helft van de 13de eeuw. Bij de gevelopbouw van de renaissancegevel is duidelijk dat de laatgotische traditie met kenmerkende verhoudingen zijn behouden in de opstand van de toenmalige centrale gevel. Vernieuwend zijn de horizontaliserende registers en de ordonnerende en gecanneleerde halfzuilen op de bovenverdiepingen en de ornamentele afwerking van de topgevel.

Het breedhuis van 1852, is een typisch voorbeeld van een neoclassicistische herenhuis met vrij sober uitgewerkte bepleisterde lijstgevel met links een poorttravee.

De gevel van het voormalig Jonghof wordt circa 1905 gerestaureerd naar ontwerp van architect Charles De Wulf. De restauratie van de gevel van het Jonghof is representatief voor de verfraaiende kunstige herstellingen van die periode. Door toedoen van architect Charles De Wulf worden de natuurstenen elementen van de 16de-eeuwse gevel vernieuwd en de vensters krijgen opnieuw kruismonelen.

Beide panden bewaren een gave interieuraankleding in neoclassicistische stijl. De vestibule is voorzien van een natuurstenen vloer met zwarte en witte tegels. De aaneenschakeling van salons bewaart plafonds met lijstwerk en een rijk uitgewerkte rosace en marmeren voluteschouw, paneeldeuren en deels beglaasde deur met kleine roedeverdeling tussen het salon vooraan en achteraan. De salons, op de begane grond, bewaren een parket met geometrisch patroon vervaardigd van tropisch hardhout (onder andere wengé). Tegen de oudere achtergevel is een gaaf bewaarde veranda van 1897 geplaatst met fraai schrijnwerk en voorzien van een cementtegelvloer.

Het trappenhuis van twee bouwlagen hoog is sterk symmetrisch opgebouwd en bewaart het originele schrijnwerk, de bordestrap met uitgewerkte trappaal, spijlen en trapleuning. Op de verdieping bevinden zich kamers met een soberdere aankleding met onder andere eenvoudige marmeren schouwtjes, eenvoudig bepleisterde plafonds en in het diephuis bepleisterde moerbalken.

In het diephuis wijzen er enkele elementen, zoals de achtergevel en de dakconstructie op een oudere kern. De gaaf bewaarde, getelmerkte dakkap met flieringen op schaargebinten, is ten dele opgebouwd met hergebruikte balken uit de tweede helft van de 13de eeuw,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen definitief beschermd als monument :

Het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde, Sint-Jorisstraat 33 in Brugge, bekend ten kadaster: Brugge, 5de afdeling, sectie E, perceelnummer 1037L.

De definitief beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de definitief beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde.

§2. Het monument wordt door de volgende erfgoedelementen en erfgoedkenmerken getypeerd:

Het complex bestaat uit twee panden, een neoclassicistisch breedhuis links en een diephuis met imposante renaissancegevel rechts.

Het neoclassicistisch breedhuis van drie brede traveeën en twee bouwlagen hoog onder zadeldak is bedekt met Vlaamse pannen. Dit pand werd gebouwd in 1852 in plaats van een muur met poort.

De bepleisterde en beschilderde lijstgevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen, geplaatst in geprofileerde omlijstingen onder een rechte geprofileerde kroonlijst. De bovenvensters zijn voorzien van doorgetrokken lekdrempels en erboven een steigergat. Alle vensters bewaren hun oorspronkelijk schrijnwerk. Het is verzorgd schrijnwerk met onder meer 19de-eeuwse ramen, bewaarde luiken op de verhoogde

begane grond en versierde jalouziëkasten op de bovenverdieping. Links bevindt zich een poort met afgeronde bovenhoeken, gevat in geprofileerde omlijsting onder een rechte kroonlijst.

De gecementeerde achtergevel is voorzien van twee hoge rondboogvensters ter hoogte van het trappenhuis. De achtergevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen met originele T-ramen voorzien van een mok en grote roede-verdeling. Het bovenlicht van de poort is voorzien van een metalen roede-verdeling.

Rechts diephuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder leien zadeldak, in cartouche 1541 gedateerd. Het huidige uitzicht is het resultaat van onder meer een "Kunstige Herstelling" van 1903 naar ontwerp van architect C. De Wulf (Brugge).

Verankerde bakstenen renaissancegevel met gebruik van zandsteen voor de plint en de sierelementen. Sterk geordonneerde gevel waarvan de verhoudingen de laatgotische traditie voortzetten en alleen de ornamentatie vernieuwend werkt.

De gevel wordt sterk horizontaal en verticaal belijnd. In zijn huidige vorm, twee registers belijnd door natuurstenen elementen. De geprofileerde onder- en bovendorpels en de waterlijsten zorgen voor een horizontale belijning van de gevel. De vensterregisters met natuurstenen penanten zorgen voor een verticale belijning van de gevel. De penanten worden opgevangen door versierde consoles met kruisboogmotief en worden onderbroken door de voetstukken van de vier gecanneleerde, natuurstenen halfzuilen die de bovenvensters flankeren.

De geveltop is uitgewerkt als een breed geordonneerde aedicula tussen klauwstukken en een bekronend fronton met palmetversiering en een medaillon met voorstelling van Sint-Joris en de draak. Hierbij aansluitend een postament en een smallere ingezwenkte top met siervaas. Alle vensters zijn traditiegetrouw gevat in rechthoekige nissen met geprofileerde dagkanten op natuurstenen basementen. De achtergevel is een verankerde bakstenen tuitgevel met vlechtingen; de bouwsporen wijzen op een verdwenen lagere aanbouw. Tegen de achtergevel staat een veranda van twee bouwlagen hoog met mooi uitgewerkt schrijnwerk onder meer getypeerd door planchetten en jaloeziekapjes met eenvoudig ajourmodel en gekarteld profiel.

Het interieur bewaart op de begane grond een aaneenschakeling van salons met behouden aankleding. Links overwelfde koetsdoorrit. De wanden van de koetsdoorrit zijn verticaal geritmeerd door penanten waarop de gordelbogen aanzetten die zorgen voor een compartimentering van de bepleisterde plafonds. Ter hoogte van de toegang tot de vestibule meer uitgewerkt plafond met centraal een rosace voorzien van bloem- en bladmotieven. Rechts geeft de rondboogdeur via een arduinen trapje toegang tot de vestibule met een witte en zwarte natuurstenen vloer. De rondboogdeur is gevat in een rechthoekige nis met in de hoeken zwikken voorzien van een bloem- en bladmotief.

Links van de gang, sterk symmetrisch opgebouwd trappenhuis van twee bouwlagen hoog voorzien van twee hoge rondboogvormige vensters met bewaarde metalen roede-verdeling voorzien van een knopornament. De imposante traphal heeft een bepleisterd plafond met centraal een rosace voorzien van blad- en bloemmotieven. Op de verdieping, recht tegenover de hoge rondboogvensters twee rondboogopeningen telkens voorzien van stootnaalden. Via een steektrap met bordes kom je op de verdieping. De leuning is opgebouwd uit spijlen, enerzijds houten spijlen met lang uitgerekte laurierbladeren en anderzijds metalen spijlen. De trappaal op de bordes is voorzien van dito laurierbladeren. De leuning is voorzien van een eenvoudig eikelmotief.

Op de begane grond aan de straatzijde: een aaneenschakeling van salons met een grotendeels bewaarde aankleding van circa 1852 bestaande uit een bepleisterd plafond met fraai uitgewerkte rosace en marmeren voluteschouw. De salons bewaren een parketvloer met geometrisch motief bestaande uit een combinatie van Congolees hout, vermoedelijk tropisch hardhout en wengé. Een vierledige opgebouwde deur met centraal twee opendraaiende panelen geeft toegang tot het achterliggende salon.

De veranda, gebouwd tegen de vroegere achtergevel, is toegankelijk via een beglaasde deur. De vloer van de veranda is voorzien van een cementtegelvloer getypeerd door geometrische motieven en een driedig opgebouwde boord met onder andere een meandermotief. In de hoek staat een eenvoudig marmeren schouwtje.

Op de verdieping een aaneenschakeling van kamers, met eenvoudige bepleisterde plafonds. Bij het diephuis bewaarde bepleisterde moerbalken evenwijdig lopend met de voorgevel.

Een eenvoudige steektrap met bordes geeft toegang tot de zolderverdieping. De dakconstructie van het breedhuis dateert van 1852 en werd links aangepast in de jaren 1960.

Het diephuis heeft een dakconstructie met vlieringen op twee dubbele schaargebinten. De nokgording van de kap wordt gedragen door schoren en nokstijlen die staan op de dekbalken van de bovenste schaargebinten.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

De bescherming van het monument "Voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde" beoogt het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen. Bij een eventuele wijziging moet gestreefd worden dat de nieuwe ingrepen geen negatieve impact hebben op de specifieke erfgoedwaarden, van zowel het exterieur als het interieur van het beschermde monument. Er wordt gestreefd naar ingrepen die de erfgoedkwaliteiten ondersteunen en die een meerwaarde vormen voor de erfgoedwaarden en de erfgoedkenmerken van het beschermde monument.

Elke ingreep moet de beschermde erfgoedwaarden, erfgoedkenmerken en -elementen respecteren en ondersteunen en vereist een geïntegreerde en duurzame aanpak waarbij de impact op het geheel wordt afgewogen en waarbij de draagkracht niet wordt overschreden. Bewaren gaat daarbij voor op vernieuwen. Dit veronderstelt vakkundig onderhoud en conserverende ingrepen.

Art. 4. §1. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

§2. Binnen het kader van de omschreven erfgoedwaarden en erfgoedkenmerken van het voormalig Jonghof wordt het behoud van de volgende erfgoedkenmerken en -elementen vooropgesteld:

- 1° behoud van de oorspronkelijke planindeling van de begane grond en behoud van de imposante traphal en hierop aansluitend de lange gang op de verdieping;
- 2° behoud van de schaal, de volumewerking, de opstand en het type bedaking van het diep- en het breedhuis, alsook de dakconstructie, dakbedekking, gevelgeleding en gevelornamentiek;
- 3° maximaal behoud van het historisch schrijnwerk (inclusief veranda) of vervanging naar oud model indien behoud niet mogelijk is;
- 4° de gaaf bewaarde interieurinrichting en -aankleding van de in de erfgoedwaarden omschreven vertrekken:
de vloeren (van parket, steengoed en natuursteen), de stucplafonds, alle binnenschrijnwerk (zowel in situ als bewaard op de zolder) met hang- en sluitwerk, de schouwen, de trappen, het stucwerk, de balkenlagen opgebouwd uit moer- en kinderbalken en de gaaf bewaarde dakconstructie.

De recentere roodbakstenen aanbouw achteraan het hoofdvolume heeft geen erfgoedwaarde en kan worden gesloopt en/of vervangen.

Art. 5. Voor de volgende handelingen moet een toelating worden aangevraagd:

Voor de percelen opgenomen in de bescherming van het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
  - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
  - b) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, poorten, beslag, hang- en sluitwerk;
  - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen.

Voor het interieur van het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde:

- 1° het uitvoeren van destructief materiaal technisch onderzoek;
- 2° het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
- 5° het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontpleisteren van bepleisterde elementen;
- 6° het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige.

Voor het omliggende perceel van het voormalig Jonghof van de Sint-Jorisgilde:

Het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:

- 1° het plaatsen of wijzigen van onder- en bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
- 2° het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
- 3° het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen, paden en groenaanleg;
- 4° het planten, vellen of beschadigen van bomen en struiken en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben;
- 5° het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m² of het uitbreiden van bestaande verhardingen met minimaal 30 m², met uitzondering van verhardingen geplaatst binnen de straal van 30 m rond een vergund of een vergund geacht gebouw;
- 6° het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
- 7° het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 8° het structureel en fundamenteel wijzigen van de tuinaanleg;
- 9° het wijzigen van het (micro)reliëf.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud van beschermde goederen.

Brussel,

21 MAART 2017

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS